N°. 2701 | 1856.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden,* enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer Courant.

ZATURDAG 15 MAART.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 16 Maart.

Gisteren heeft de Tweede Kamer de interpellatie van den heer Thorbecke gehoord over de belemmeringen, welke de vaart op de Maas en de Zuid-Willemsvaart ondervinden van de waterwerken in België. De vertegenwoordiger uit Maastricht doet te regt opmerken, dat Limburg vroeger meer als eene militaire stelling is behandeld dan als een land van handel en nijverheid, alhoewel het bij uitnemendheid voor handel en fabriek-nijverheid geschikt blijkt. Als men Limburg mogt ontheffen van den militairen tol- en verbondsbelemmeringen, dan zou Maastricht eene stad zijn van eene ligging, die men aan ieder land zou benijden. Maar dan moet Limburg ook vrij zijn in zijne waterwerken. Nu wordt de vaart belemmerd op de Maas en de Zuid-Willemsvaart door de landbesproeijingen, die in België hoe langer hoe meer plaats hebben, en zoo veel water rooven, dat de Maas niet zelden onbevaarbaar en het kanaal onbruikbaar wordt. Daarbij komt dat Noord-Brabant den last draagt van al dat water, dat langs Dommel en Demer teel- en weiland overstroomt. Daarenboven nog wordt er veroorzaakt voor de scheepvaart op het kanaal vermeerdering van onkosten, groot verlies van tijd, ongeregelde aankomst der vaste diensten, en al te dikwerf langdurige sluiting der vaart. Hij eindigt met te vragen, in hoeverre de pogingen door de Regering in het belang dier aangelegenheid aangewend de zaak hebben bevorderd.

De minister van Binnenl. Zaken betuigt zijne groote belangstelling in Limburg, en in hetgeen aan die provincie voordeel kan aanbrengen. Hij erkent dat de gedane klagten, alhoewel misschien de zaak te sterk gekleurd wordt voorgesteld, gegrond zijn. Hij heeft, gelijk zijn voorganger, de heer Thorbecke, er herhaaldelijk op aangedrongen, dat de sluiting van het kanaal zoo kort mogelijk worde gemaakt. Hij is deswege in overleg getreden met zijn ambtgenoot van Buitenl. Zaken.

De minister van Buitenl. Zaken geeft een soort van overzigt van de geschiedenis der zaak, om te betoogen, dat hij niet minder — hij zegt expresselijk niet meer — dan de spreker uit Maastricht heeft gedaan. Intusschen wordt door hem eenigzins malicieus medegedeeld, dat in der tijd door België het voorstel is gedaan om eene gemengde kommissie te benoemen, ten einde de zaak te onderzoeken, en dat op dit voorstel nooit van onze zijde is geantwoord. Hij voegt daaraan toe, dat hij een vertoog heeft ingediend, waarop hij nog het antwoord wachtende is.

De heer Thorbecke bespreekt de mededeeling van den minister van Buitenl. Zaken en ziet daarin eene indirekte inkriminatie, welke de minister wel ontkent, maar die toch blijkbaar daarin ligt. Hij vraagt mededeeling der stukken, opdat openbaar worde gemaakt wat ten deze gedaan is. Een aanbod van den minister om ze hem persoonlijk ter hand te stellen, wordt door den heer Thorbecke geweigerd. Hij verlangt overlegging op de griffie ter inzage van alle leden der Kamer. Hij geeft de reden op, *waarom* door hem, toen ter tijd op het voorstel der gemengde kommissie niet is geantwoord. Toen kon die kommissie niet met vrucht werken. De zaak was toen nog in haar begin; maar sinds heeft zich de kwaal merkelijk uitgebreid, en, gelijk de minister van Binnenl. Zaken zegt: zij is nog altijd toenemende.

Hiermede was deze interpellatie afgeloopen.

Vervolgens heeft de heer Thorbecke den minister van Koloniën geïnterpelleerd over de leverantiën van de maatschappij van weldadigheid aan het ministerie der Koloniën. De staten laten, wat de nauwkeurigheid der cijfers betreft, veel te wenschen over, en hij keurt de wijze van aanbesteding af, die, naar zijne overtuiging, aan den Staat een verlies van *f* 50,000 veroorzaakt. De minister ontkent dat de wijze van aanbesteding schadelijk is en een verlies veroorzaakt. Hij verdedigt niet de geleverde cijfers; de haast waarmede zij zijn opgemaakt, kan tot onnauwkeurigheden aanleiding hebben gegeven.

Daarna worden aangenomen het ontwerp tot amortisatie van schuld ten bedrage van 10 millioen en de verhoogingen der begrootingen van Katholieke Eeredienst en Binnenlandsche Zaken.

Eindelijk komt de groote Staatsaangelegenheid, de beruchte Kockengensche zaak aan de beurt. Zij is besproken geworden door de heeren Rhoen, van Oudshoorn, Hoffman, de Brauw en Elout.

De eerste houdt eene gemoedelijke speech tegen het ministerie van R. K. Eeredienst, waarin hij betuigt geen verwijt hoegenaamd te hebben tegen het R. K. kerkbestuur van Kockengen, dat al gedaan heeft wat het doen moest, en niet, zoo als de adressanten klagen, op een ander terrein heeft gebouwd, dan waartoe koncessie was verleend. Maar, zegt hij, dat verhindert niet dat de belangen der afgescheidenen zijn benadeeld, en dat de voortbouw heeft plaats gehad met terzijdestelling der wet. Wij veroorloven 't ons te betwijfelen, of er werkelijk nadeel is toegebragt aan de afgescheidenen. Zij zeggen dat luid. Maar die zaak is van hunne zijde met zoo veel hartstogt behandeld, dat een vermoeden van overdrijving ten hunnen aanzien niet ongepast is. Wij hebben goede redenen om te gelooven, dat een onderzoek van onpartijdigen, met welwillendheid gedaan, aan die klagt van nadeel veel van hare waarde zou ontnemen. Wat de wet van 10 Sept. betreft; hij acht haar door nalatigheid ter zijde gesteld. Hij maakt daarvan geene partijzaak, evenmin eene quæstie van oppozitie. Hij geeft een overzigt van het gebeurde alleen om te doen uitkomen, dat door de nalatigheid der Regering het regt van eene kleine gemeente is miskend en aan de verbittering voedsel gegeven. Met der daad, de verbittering der afgescheidenen is kunstmatig tot eene verbazende hoogte opgevoerd. En zoo iets in staat is om te doen zien wat geestdrijverij vermag, dan is het zeker de kleingeestigheid, waarmede aan de zaak van Kockengen een gewigt is gegeven, als [illegible] het lot van Nederland verbonden. Als de Katholieken op die wijze hunne regtmatige klagten deden gelden, dan zou het land bestendig in beroering verkeeren.

De heer de Brauw heeft het voorbeeld van gematigdheid en kalmte, door zijn voorganger gegeven, niet gevolgd. Hij heeft in zijne toespraak niet weinig gal verbruikt, alhoewel hij ver beneden den toon gebleven is, die hem door den *Nieuwsbode* was aangegeven. Hij *betreurt* niet slechts wat er gebeurd is, gelijk de kommissie van rapporteurs, maar hij *keurt* het *af*. En na dit gezegd te hebben betuigt hij, dat naar zijne overtuiging het *betreuren* dier kommissie zooveel is als *afkeuren*; en daarom zal hij voor het rapport stemmen. 't Is eene zeer vrije vertaling, die, voor zoo ver wij meenen onze taal te verstaan, iets meer is dan eene *licentia poëtica*.

De heer de Brauw, voor zoo ver ons bekend, is geen dichter. En *licentiæ oratoriæ*, als het staatsstukken betreft, meenen wij dat niet toegelaten zijn. Wij zullen niet treden in eene opsomming van de grieven van den heer de Brauw, die eene vergissing van den vorigen minister van R. K. Eeredienst op rekening stelt van den tegenwoordigen, en zijne redenering bouwt op booze intentiën, waarvan hij de veronderstelling niet regtvaardigt.

De minister van Justitie betoogt in de eerste plaats, dat zij, die het ministerie beschuldigen, de wet op de kerkgenootschappen niet goed gelezen hebben. Hij meent toch, dat als door het Gemeentebestuur omtrent de plaats, waarop eene kerk zal worden gebouwd, eene beslissing genomen is, daarvan slechts hooger beroep is toegestaan aan degenen, die verlangen te bouwen, niet aan degenen die den bouw willen weeren. Anders zou men wel nooit kunnen bouwen, en nog oppozitie kunnen maken als er reeds gebouwd is, dewijl er geen termijn van beroep is gesteld. Het geldt hier overigens eene bloot administratieve zaak, waarom er op het adres der afgescheidenen geene uitspraak behoefde te vallen. Vervolgens treedt de minister in een geschiedkundig overzigt, en vraagt daarna, of, in het geval er ook al mis ware getast, er grond is voor verwijten, als er tegen de Ged. Staten van Utrecht en tegen de Regering gedaan zijn? Men kan hem van geene nalatigheid beschuldigen; want hij heeft, zoodra hij van de zaak kennis droeg, al gedaan wat hij kon, om haar op te helderen, en die maatregelen te nemen, die hij in 't publiek belang noodig achtte.

De minister voor de Zaken der R. K. Eeredienst betreurt met den minister van Justitie de kleur aan deze zaak gegeven. Hij staat stil bij 4 punten, als: 1°. Men is bij de diskussie afgeweken van de eigenlijke klagt bij het adres van den christ. afgescheidenen kerkeraad opgegeven, over een feit, dat er eene andere plaats voor de kerk gekozen was, dan primitief was aangewezen. Dat is het onderwerp der beraadslagingen. En nu is door de kommissie en door allen erkend, dat de r. k. gemeente geene verandering gemaakt heeft in de plaats, die reeds in 1844 was aangewezen. Alle de gegeven inlichtingen staan met dat pozitieve feit in verband.

Wat het *tweede* punt betreft, dat hem meer speciaal aangaat, zegt Z.Exc. dat hij niet anders in de zaak gemengd is geweest dan ook door het geven van een advies aan Ged. Staten van Utrecht, in Februarij 1854. Alle andere beschikkingen zijn daaraan anterieur. Hij heeft niets anders gedaan, dan een advies gegeven aan Ged. Staten, en dat niet *proprio motu*, maar na dat het gevraagd was. Hij heeft zich de stukken, die hij kende, bij die gelegenheid laten voorleggen, en na daarvan inzage genomen te hebben, heeft hij geen oogenblik geaarzeld om als zijn gevoelen op te geven, dat, zonder te kort te doen aan regt en billijkheid, de wet van September 1853 niet toepasselijk was. Hij heeft er niet aan gedacht om andere ministers over zulk een speciaal punt, zijn departement betreffende, te raadplegen.

Het is buiten kijf, zegt Z. Exc. dat het besluit van 11 Mei niet kan vallen op het adres van 9 Mei, maar hij heeft zijn advies als zijn bijzonder gevoelen opgegeven, na eene opgave van den inhoud van het besluit van 1853, dat bij de requesten van Maart en Mei voldaan was aan de voorwaarden van het besluit van 1853.

3°. De geheele zaak lost zich op in deze quæstie, namelijk: of de wet op de kerkgenootschappen op deze zaak van toepassing is, nu de magtiging lang vóór het emaneeren dier wet, was verleend. Nu kan hij daarin juridisk dwalen, maar hij is nog van hetzelfde gevoelen, afgescheiden nog van de billijkheid der zaak, die reeds van 1844 dagteekent. Bij besluit van den Gouverneur van Utrecht van 1842 is reeds verklaard, dat uit het oogpunt van politie, er geen bezwaar tegen de vestiging op de bedoelde plaats bestond.

En, wat nu de ingebragte bezwaren tegen zijn voorganger betreft, hij moet opmerken dat deze, bij het nemen van het besluit in Januarij 1854, alleen wist, dat er uit het oogpunt van politie geen bezwaar bestond, om het plan en het bestek voor den opbouw der kerk goed te keuren. Hij gelooft dan dat de verwijten tegen zijn voorganger ingebragt, ongegrond zijn.

4°. werpt Z. Exc. verre van zich af het verwijt, als of hier niet gelet was op de belangen van eene kleine gemeente. Er bestaat niet de allerminste grond om dit verwijt tegen hem te rigten, hij, die altoos in de rangen gestaan heeft van hen, die de vervolgingen tegen de afgescheidenen hebben afgekeurd.

De heer Elout maakt een paar aanmerkingen op de rede van den minister van Kath. Eeredienst. Hij meent dat het rapport slechts zegt, dat de juiste plaatsing van de kerk uit de stukken niet kan worden beoordeeld. Van den anderen kant verzekert hij, dat het schrijven van den minister van kath. eeredienst aan Gedep. Staten van Utrecht niet was een bloot advies, maar iets meer, namelijk eene inlichting van de hooge Regering. Het staat den heer Elout volkomen vrij te beweeren wat hij verkiest. Maar voor al wie de expeditie van den heer Elout naar Toskane kent, met de verzekeringen die hij daarvan hier te lande heeft aangevoerd, zal weten dat de verklaringen van den heer Elout volstrekt geen Evangelie zijn.

Er volgt nog eene woordenwisseling tusschen de heeren de Brauw, van Rappard en den minister van Justitie, waarna de beraadslagingen gesloten zijn en het rapport aangenomen wordt met algemeene stemmen op twee na, die van de heeren Storm en Hoffman.

Waarom de heer Storm het rapport verwerpt, is niet gezegd. De heer Hoffman daarentegen heeft dat in den loop der diskussie zonder omwegen verklaard. Hij [illegible] het gebeurde, maar hij *laakt* het. En dewijl [illegible] gelijk de heer de Brauw, aanspraak [illegible] vrije vertaling, zoo verwerpt hij [illegible] afkeurt, waarmede zijne overtuiging [illegible]. Het

[illegible] van den heer Hoffmann, dat hij niet tracht zijne overtuiging achter het rapport te verschuilen, gelijk iemand, die eene kwade zaak verdedigt, en naar een steun rondtast, niet wetende waaraan zich vast te houden. Intusschen, hij heeft er de zaak van Kockengen niet door verbeterd, die, gelijk zij verdiende, met behulp van het treurige rapport, een stille uitvaart heeft erlangd in een weldra vergeten graf. Zij ruste in vrede!

Van de rhetoren der oudheid werd wel eens gezegd, dat van wat zij uitgalmden niets gemeend was en dat zelfs hunne meest hartstogtelijke ontboezemingen, als kunstprodukten van slecht allooi, geene waarde hadden en geen krediet verdienden. Wij meenen, dat exklamatiën als de volgende van den *Nieuwsbode* tot die *phrases d'effet* behooren, op welker in-een-zetting de rhetoren zich inzonderheid toelegden en waarop zij, als op hunne voornaamste eeretitels, grootsch gingen. Men oordeele:

»In stede van zoodanige verderfelijke leer [als die van den minister van Binnenlandsche Zaken omtrent het staats-regterlijk karakter van Nederland] te beamen of ook maar stilzwijgend te dulden: — dat veel liever Nederland verzinke in de baren, waaraan het voorgeslacht, door de gunst van God, het heeft ontwoekerd! Dat veel liever Nederland weder aan de baren worde teruggegeven, dan dat wij zoo verre zouden ontaarden, van onze geloofshelden uit de 16e en 17e eeuw te vergeten of hunne nagedachtenis straffeloos te laten smaden!"

Aldus de *Nieuwsbode*. Doch wie gelooft dat deze wensch uit het hart komt, en wie twijfelt er niet aan, of de *Nieuwsbode* wel erg in zijn schik zou zijn, zoo, onverhoopt, zijn wensch eens vervuld werd en zoo, in 't veronderstelde geval, zijne verhitte zenuwen in een verpligt noordzee-bad afgekoeld werden? Altemaal holle deklamatie en boemans praat, waar niets van gemeend is, maar waarmede men de volksdriften zoekt te prikkelen en tot het uiterste op te zweepen.

Den aangehaalden pathos kraamt de *Nieuwsbode* uit aan het slot van een artikel, waarin hij met hevigheid opkomt tegen een wenk, door het *Handelsblad*, als in 't voorbijgaan, gegeven. Het *Handelsblad* had, in eene noot, het volgende gezegd, waarover wij heden in geene woorden-wisseling te treden hebben: »De vaderlandsche geschiedenis is een kostelijk erfgoed der vaderen, maar wat zegt of raakt ons het oordeel van de leerlingen der openbare school over de groote dingen, die vóór 3 of 4 eeuwen gebeurd zijn? Ware het niet voldoende, zoo alleen de vaderlandsche geschiedenis van na 1795 of na 1813 verpligtend werd gemaakt?" Die vraag doet de gramstorigheid van den *Nieuwsbode* bijna in woede ontaarden. Wordt er gevolg gegeven aan wat het *Handelsblad* verlangt, wat wordt er dan van de jeugd, wat van het toekomstig geslacht, wat van Nederland? »Dan is er geen twist over de wreedheden en verraderlijke handelingen van Philips II en zijne satelliten; dan komt het niet te pas om den bloeddorst der R. K. geestelijken te kleuren; dan vermeldt de geschiedenis niet," enz. enz. En om »twist" levendig te houden, en om de »R. K. geestelijken" te beschimpen — daartoe moet evenwel het onderwijs in de geschiedenis des vaderlands, in de openbare school, strekken! Bij de gedachte, dat het daaraan niet dienstbaar zal kunnen gemaakt worden, gaat de *Nieuwsbode* zoo ver van uit te roepen: »welke godslastering!" De bezadigde lezer haalt er de schouders bij op en gaat voorbij.

Intusschen hebben de aangehaalde woorden van den *Nieuwsbode* toch nog zekere waarde voor de praktijk. Zij geven duidelijk te verstaan, in welken zin de bewegings-partij eischt, dat de vaderlandsche geschiedenis in de openbare school zal moeten onderwezen worden. Zij moet dienen tot het onderhouden van »twist" en tot het verguizen der »R. K. geestelijken." Zoo zal het doel kunnen bereikt worden, waarnaar, door middel van de openbare gemengde school, volgens den *Nieuwsbode*, moet gestreefd worden: de protestantsche jeugd zal verbitterd worden tegen de Katholieken; de katholieke jeugd zal geprotestantiseerd worden. Der jeugd moet het in krachtige bewoordingen op het hart kunnen gedrukt worden, »waarom Neêrlands zonen in dat tijd uitgetrokken zijn, toen ultramontanen en liberalisten tegenover Oranje en Protestantisme stonden," hare moet gesproken kunnen worden van die vereeniging *het metalen kruis*, — die vereeniging, voor welke zoo menigeen het harnas aantrekt."

Men ziet uit dit alles, dat de bewegings-partij hare plannen en eischen niet verborgen houdt en wat ons zou te wachten staan, zoo zij ten uitvoer konden worden gebragt. Gelukkig, dat wij er nog niet aan toe zijn, dien vreeselijken schepsel te moeten vreezen. Vrije mannen als we zijn, en meerderheid van Neêrlands zonen, wij willen onze regten gehandhaafd hebben en wij willen niet onderdrukt worden. Die ooren heeft om te hooren — hij verneme het en bedenke het wel!

Daar zijn er, die het der *Arnhemsche Courant* en ons kwalijk genomen hebben, — der eerste omdat zij het gezegd heeft, ons omdat wij het beamd hebben — dat »Rome" hier te lande door velen als een die »vogelvrij" verklaard is, behandeld wordt. Hoezeer echter die uitdrukking naauwkeurig, en zelfs veel te zacht is, blijke uit de volgende woorden, ontleend aan een artikel van de *Amersfoortsche Courant*, dat van 't begin tot het einde door eene furie ingegeven schijnt. Indien er zoo geschreven wordt, en [illegible] worden; — het minst is 't dan toch wel dat het gekonstateerd worde. Aldus het genoemde orgaan der bewegings-partij:

»Hare zaak [de zaak van den *Tijd*] is de zaak der duisternis, haar werk het werk der duisternis, en hare magt de magt der duisternis. Is het wonder? Zij is het orgaan van Rome, — van dat Rome, dat er roem op draagt van altijd en overal aan zichzelf gelijk te blijven, — dus nog altijd even arglistig, onverdraagzaam, vervolgziek en wreed, als het zich tegen de Albigensen, tegen de Wicleffiten, de Hussieten, de Waldensen en de Protestanten heeft doen kennen. Men noemt den oorlog, welks einde nabij schijnt te zijn, een bloedige; Rome, gehuld in den mantel der godsvrucht, heeft oneindig meer menschenbloed doen stroomen, dan in dezen zoo bloedigen oorlog vergoten is geworden. Rome heeft eeuwen lang als een helsche furie zich aangesteld, martelende, moordende, blakerende, brandende en verwoestende overal waar men niet slaafs voor haar, die stedehouderesse des duivels op aarde, de knie wilde buigen. Zij heeft dat gedaan ook in Nederland, want *Karel V* en *Filips II* waren hare gehoorzame zonen, die ten uitvoer bragten wat de moeder gebood.

»Wat de *moeder* gebood! O wat een moeder, die hare eigene kinderen vermoordt en verslindt!...

»Tot haar geen toenadering, met haar geen vrede, op haar geen vertrouwen. Zij blijve voor eeuwig buiten de wet, buiten de wet der menschheid gesteld!

»Zoo als *de Tijd* handelt in het klein, handelt Rome in het groot. Rome schuwt het licht, omdat zij de waarheid haat. Rome's godsdienst is huichelarij, Rome's menschenliefde menschenverachting. Rome's drijfveeren zijn heerschzucht en eigenbaat. Voor Rome's wreedheid doet de wreedheid van een Herodes, van een Nero en van een Iwan IV onder.

»Wat stroomen bloeds heeft niet in Europa en Amerika Rome vergoten, wat steden niet ontvolkt, wat landen niet verwoest?

»Ook op haar komt eenmaal al het onschuldig bloed, dat vergoten is van *Abel* af. Ook haar huis zal zeer zeker haar woest gelaten worden. Zij mag zich nu de handen wrijven van vreugde, dat haar weder de magt gegeven is om in de oostenrijksche monarchie te woeden als in de dagen van ouds, alsmede dat zij weder bisschoppen in Nederland heeft, door de Nederlandsche Regering erkend die het plegtig hebben gezworen, dat zij ons Protestanten met al de de hun ter dienste staande middelen, waartoe ook *de Tijd* behoort, zullen benadeelen, vervolgen en uitroeijen. Rome 's laatste ure zal even zeker slaan, als Jeruzalems laatste ure geslagen is. Rome is geen plant, geplant door den hemelschen Vader. Rome moet worden uitgeroeid; Rome's magt is slechts de magt der duisternis."

Dit alles — *à propos* van niets! Wij gaan voor dien stortvloed van afgrijselijke lasteringen en bij zulk woest gehuil, als dat van chakals loerende op hunne prooi, uit den weg. Het is *onze* taak niet er *nota* van te nemen anders dan om het te verafschuwen. De bedachtzame make intusschen uit het voorgaande op, waar Nederland staat en waar het heen gaat.

Na het aangehaalde gelezen te hebben, is het eene ware verkwikking den blik te laten rusten op het volgende, dat de *Amsterdamsche Courant* uit een *Volksblad* overneemt:

»Liefde tot waarheid vordert bij alles kalm onderzoek. Het kan slechts tot opwekking van driften aanleiding geven, wanneer men de schimmen der vaderen uit de graven oproept om hen te ondervragen over de gebeurtenissen van den dag.

»Voorzeker, waar partijzucht is in het hart, daar moet noodwendig die ergernis openbaar worden, en ook dit heeft zijn nut. De goede boom wordt door wind en storm beproefd. Het is de Goddelijke wijsheid, die het zóó beschikt; maar wee den dagbladschrijvers, die tot partijhaat opwekken. Het vuur, dat zij aansteken, zal eenmaal hen zelf het eerst verteren."

Wij teekenen hierbij alleen dit aan, dat het diep te betreuren is, dat er zijn die gereed schijnen te staan om de ontstoken lont te werpen in het kruid. Zij zullen daarbij vergaan; en, o, hoezeer hadden wij niet liever dan dit dat zij tot betere gedachten kwamen!

Eenige socialistische uitgewekenen hebben bij gelegenheid van den gedenkdag der Februarij omwenteling een manifest uitgevaardigd, dat aan de bloedige proklamatiën van het schrikbewind in 1793 doet denken, en waaraan wij geene betere plaats in onze kolommen weten te geven, dan onmiddellijk na het wild getier van de *Amersfoortsche Courant*. Het heeft den vorm van eene aanroeping of brief aan *Marianna*, het bekende socialistische genootschap, dat onlangs te Angers ontdekt is. Wij laten den inhoud volgen met uitlating van eenige al te ergerlijke volzinnen:

»O Marianna, godin der vrijheid, verlos ons van de Koningen en de Pausen!

»Godin der gelijkheid, verlos ons van de aristokraten!

»Godin der broederschap, verlos ons van de soldaten!

»Godin der regtvaardigheid, verlos ons van de regters!

»Godin der waarheid, verlos ons van de diplomaten!

»Godin der opregtheid, verlos ons van de alliantiën en konferentiën!

»Godin der eerlijkheid, verlos ons van de excellentiën, van de politie, van den senaat, van de dieven, van het budget, van de leeningen, van de belasting, van de beurs, van het grootboek, van de bank, van den oorlog, van den hongersnood, van de pest, van het keizerrijk en van den Keizer!

»Godin van regt en pligt, van moed en kracht, Godin der eer, vertoon U! Dat ieder zegge: zij is het! Beziel ons, steun ons, strijd met ons, want de tijd daartoe is gekomen. In dit uur zitten de vorsten en gezanten, die menscheneters! aan tafel. De geregten zijn opgedragen. De kaart van Europa is het tafelkleed. Zij bedienen zich van de volkeren om de natiën voor te snijden. Italië, Polen, Hongarijë, Romanië zijn de warme schotels, die de *leeuw* ronddeelt, om Frankrijk voor zich te behouden. De beesten voeden er zich mede. Overval hen nu zij aan het verslinden zijn, ontruk hun de prooi, ontneem hun den eetlust. Vertrap de monsterachtige draken, die de wereld besmetten en verslinden, alsof zij reeds dood was. Red Frankrijk! Red het menschdom! Geef het teeken, luid de brandklok van Februarij en hef met ons den oorlogs- en overwinningskreet aan: Leve de algemeene demokratische en socialistische republiek. Amen."

Het komité der revolutionnaire gemeente,
FELIX PYAT.
ROUGÉE,
G. JOURDAIN.

Men schrijft aan de *Arnhemsche Courant:*

»Een Hollandsche 3de stuurman, neemt het bevel op zich van een Fransch koopvaardijschip, op hetwelk kapitein en stuurlieden gestorven waren, en de equipage grootendeels ziek in de kooi lag. Hij heeft het geluk, het vaartuig, met zijne rijke lading, in behouden haven te brengen. De reederij van Marseille beloont dien Hollandschen zeeman naar behooren, en de Keizer der Franschen overreikt hem *eigenhandig* DE RIDDERORDE VAN HET LEGIOEN VAN EER!

»Een Nederlandsch officier van gezondheid der 2de klasse bij de koninklijke marine, neemt, op zijne terugreis uit de West-Indiën naar het vaderland, het bevel op zich, van een Hollandsch koopvaardijschip, op hetwelk kapitein en stuurlieden gestorven waren, en de equipage grootendeels ziek in de kooi lag. Hij heeft het geluk, het vaartuig, met zijne rijke lading, in behouden haven te brengen. De reederij van Amsterdam beloont dien doctor (geen zeeman van professie) naar behooren; en de Nederlandsche regering zendt hem *over de post* ZIJNE ACTE VAN NONACTIVITEIT!!"

Een brief, bezorgd op het postkantoor te Groningen, inhoudende twee bankbilletten van *f* 60 en *f* 40, bestemd naar Amsterdam, is niet aan het adres bezorgd.

De Koning van Zweden heeft aan een Noord-Amerikaan konsessie verleend, tot daarstelling eener telegraaflijn tusschen de kusten van Noord Amerika en van Noorwegen. Binnen 5 jaren moet de lijn gereed zijn.

Wij hebben in der tijd melding gemaakt van de zaak van M. S. Spijer te Rotterdam, die bij arrest van het hof van Zuid-Holland, regtdoende op het hooger beroep is veroordeeld tot eene gevangenisstraf van zes maanden, wegens het als gefailleerde te voorschijn brengen van boeken, die ongeregeld waren gehouden. Tegen dit arrest heeft de veroordeelde zich in cassatie voorzien. De Hooge Raad heeft heden in deze zaak uitspraak gedaan; en op de pleidooijen, van den advokaat van Raalte het arrest vernietigd en de zaak verwezen naar het hof in Noord-Holland.

Wij vernemen, dat bij de Amsterdamsche stoombootmaatschappij besloten is, om reeds in April aanstaande, een groot stoomschip van krachtig vermogen van Amsterdam op Stettin te brengen.

Z. M. heeft benoemd: tot ridders der orde van den Nederl. Leeuw mr. G. van IJsselsteyn en mr. J. Crans; tot prezid. der arr. regtb. te Tiel mr. G. O. Gordon; tot burgem. van Maarssen, Maarsseveen en Maarssenbroek jhr. mr. J. Huydecoper van Maarsseveen; als ook den heer J. N. Wolters vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der Danebrog-orde 3e kl., hem door den Koning van Denemarken geschonken.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Donderdag, 15 Maart.

In deze zitting is ingekomen de rekening van het fonds ten behoeve van de Maatschappij van Weldadigheid over 1854, welke naar eene Kommissie ten fine van onderzoek is gezonden.

De interpellatiën van den heer Thorbecke hebben heden plaats gehad. De ministers van Binnenlandsche en Buitenlandsche Zaken hebben geantwoord op de vragen welke betrekking hadden op de stremming der vaart op de Maas en het Zuid-Willems-kanaal ten gevolge van waterwerken in een naburig

land, terwijl de minister van Kolonien de verlangde ophelderingen heeft gegeven aangaande de in het afgeloopen zittingjaar ingediende staten, opgevende de hoeveelheid goederen geleverd door de Maatschappij van Weldadigheid aan het Departement van Kolonien ten behoeve van de kolonien.

Daarna zijn behandeld de aan de orde van den dag gestelde wets-ontwerpen die alle met algemeene stemmen aangenomen werden: het wets-ontwerp tot inkoop en amortisatie van rentegevende nationale schuld na eene beraadslaging, waaraan de minister van Finantien en de heer de Poorter deel namen; dat tot verhooging van hoofdstuk VII der Staatsbegrooting voor 1855 (pensioenen), nadat de minister van Roomsch-Katholieke Eeredienst de in het eindverslag gevraagde inlichtingen had gegeven; en dat tot verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting van 1856 (Haarlemmermeer-polder, stichting van een stoomgemaal op den IJssel) zonder beraadslaging.

De konklusie van het Rapport der Kommissie betrekkelijk de met België gesloten additioneele overeenkomst ten aanzien van de uitlevering van boosdoeners werd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De konklusie van het rapport der Kommissie uitgebragt op de inlichtingen op het adres van den kerkeraad der Christelijke afgescheidene gemeente te Kockengen, betrekkelijk de stichting van een kerkgebouw aldaar, strekkende om de ontvangen inlichtingen voor kennisgeving aan te nemen en afschrift daarvan te doen geworden aan de ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Roomsch-katholijke en van Hervormde Eeredienst, gaf aanleiding tot eene langdurige beraadslaging, waarbij het woord gevoerd werd door de heeren van Rheede van Oudtshoorn, Hoffman, de Brauw, Elout van Soeterwoude en de ministers van Justitie en van Roomsch-katholieke Eeredienst. De konklusie werd daarop aangenomen met 51 tegen 2 stemmen, die van de heeren Storm en Hoffman.

De kommissie van rapporteurs voor het wets-ontwerp tot verhooging der begrooting van den arbeid der gevangenen, en voor het voorstel van den heer Wintgens omtrent het instellen van plaatselijke raden van gezondheid, hebben daaromtrent hare eindverslagen uitgebragt. De dag der beraadslagingen zal nader worden vastgesteld.

De kommissie tot onderzoek van de overeenkomst gesloten met Zweden en Noorwegen, bepalingen inhoudende omtrent de toelating van konsulaire agenten in de overzeesche bezittingen, heeft daaromtrent Verslag uitgebragt. Over de daarbij voorgestelde konklusie zal nader beslist worden.

Aan het einde der zitting heeft de kommissie nog omtrent eenige in hare handen gestelde adressen rapport gedaan. Een voorstel van den heer Elout van Soeterwoude om de adressen betrekking hebbende op het wets-ontwerp tot regeling van het lager onderwijs niet alleen ter griffie neder te leggen, maar ook te stellen in handen der betrokken kommissie van rapporteurs, werd met 29 tegen 9 stemmen afgewezen.

De Kamer is daarop tot nadere bijeenroeping gescheiden.

SCHIEDAM, 13 Maart. Gisteren had alhier de tentoonstelling van rundvee, varkens en pluimgedierte plaats, die door de afdeeling Rotterdam, Schiedam en omstreken van de hollandsche maatschappij van landbouw was uitgeschreven. De inzending van exemplaren was niet zoo ruim als een vorigen keer, doch bewonderde men er veel schoons, onder anderen een os, met gerst gemest, uit Wateringen ingezonden, die 2500 ℔ woog, en voor *f* 840, aan een Delftschen slager verkocht is. In 39 prijzen werd er *f* 539, die uitgeloofd waren, toegekend. Het terrein der tentoonsteling, dat met velerlei vlaggen opgesierd was, en op den Singel langs het Frankenland was, bleek bij uitstek geschikt er voor, terwijl het schoone voorjaarsweder het geheel zeer begunstigde. De leden der bovengenoemde maatschappij hadden des namiddags een gul en aangenaam diner in de zaal van Musis Sacrum. (*H.*)

WORMERVEER, 12 Maart. De hoogste prijs heden aan de markt voor Kaas besteed was *f* 25 per 50 Ned. ℔, de aanvoer bestond uit 3 stapels, welke tot willigen prijs werden verkocht.

Gisteren te Purmerend: voor kleine en middelbare *f* 27½ per 50 Ned. ℔.

'sHERTOGENBOSCH, 12 Maart. De dag van heden is voor ons genoegelijk en voordeelig. Wederom wordt hier de eerste vrije jaarmarkt van dit jaar gehouden, die eene menigte vreemdelingen naar deze plaats lokte. Een groot getal paarden, runderbeesten, varkens, linnen, landbouwgereedschappen, enz. werd er ten verkoop aangebragt, en daarin goede handel gedreven. De prijzen, welke men bestedde, kan men gemiddeld matig noemen.

Een groot aantal premiën van wege onze stad en de maatschappij van landbouw, handel en nijverheid, alhier gevestigd, zijn in den namiddag plegtig uitgereikt.

HARLINGEN, 12 Maart. De handel op Engeland schijnt hier van tijd tot tijd toe te nemen, want bij de reeds van hier op Hull varende stoomboot, heeft zich thans nog de rader-stoomboot de Graaf van Rechteren, kapt. Voet, gevoegd, die van hier elken Zaturdag afvaart.

ASSEN, 11 Maart. De koncessionarissen voor het ontworpen kanaal van Assen op Groningen hebben het programma voor de geldleening vastgesteld. Men mag verwachten, dat de ontbrekende gelden voor deze allerbelangrijkste onderneming spoedig gevonden zullen zijn. Als een voorbeeld voor anderen deelt men mede, dat van de koncessionarissen een eene deelneming voor *f* 20,000 en een eene van *f* 15,000 heeft toegezegd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 11 Febr. Alle berigten stemmen overeen, dat het op de konferentiën naar wensch blijft gaan. De gevolmagtigden hebben zich in de achtste zitting met de bepaling der russische grenzen aan den Donau bezig gehouden. Daar dit een topografische quæstie is, valt het gemakkelijk te begrijpen, dat de beraadslagingen over dit punt lang duren. De staatkundige en administratieve regeling der Donau-vorstendommen is nog niet vastgesteld, en men wil weten dat Rusland de forten en versterkte pozitiën in zijn transkaukasische provinciën bij overeenkomst behouden zal. De oostenrijksche plenipotentiarissen moeten alles in het werk stellen om den gang der konferentiën te bespoedigen.

— Men zegt dat bij gelegenheid van de bevalling der Keizerin, titels van adeldom zullen worden verleend. Zoo zouden generaal Canrobert, de hh. Fould, Baroche en de hoofd-redakteur van het *Journal des Débats*, Michel Lecomte, in den gravenstand verheven worden.

— Heden morgen luidden de berigten nopens de gezondheid van prins Jerôme iets beter.

— Mevrouw Bizot, de weduwe van den voor Sebastopol doodelijk gekwetsten generaal van dien naam en de weduwe van den kolonel Brancion, die voor dezelfde vesting gedood werd, zijn benoemd tot onder gouvernantes van de keizerlijke kinderen.

— Aan den *Constitutionnel* wordt uit Alexandrie, onder dagteekening van 22 Febr., het volgende gemeld:

»Terwijl de onder-koning van Egypte voor de vreedzame krachtsinspanning van alle natiën eenen weg over de landengte van Suez baant, wil hij tevens een raadsel der aardrijkskunde oplossen, namelijk de vraag waar de Nijl ontspringt. Hij heeft het voornemen te kennen gegeven om een nieuwen togt tot opsporing van de bronnen dier rivier te doen ondernemen onder de leiding van eenen Franschman, den graaf d'Escayrac de Lanture, lid van het hoofdbestuur der maatschappij tot bevordering der aardrijkskunde, die zich door zijne reizen in Afrika's binnenland en door zijne geschriften over dat werelddeel bekend gemaakt heeft.

»Deze togt zal onder zeer gunstige omstandigheden plaats hebben, terwijl daarvoor ook partij getrokken kan worden van de uitkomsten der vroegere togten onder bevel van Selim Capitan, waaraan de heeren d'Arnaud, L. Sabattier, Werne en Thibaut deel namen.

»Halim Pacha, die van zijnen broeder, den Onderkoning, de betrekking van stadhouder in Sudan verzocht en verkregen heeft, met den wensch om die afgelegen landstreek voor de zegeningen der beschaving en voor de nasporingen der wetenschap toegankelijk te maken, zal krachtig medewerken tot het welslagen eener onderneming, welke tot onsterfelijken roem zal strekken voor de vorsten onder wier bescherming, en voor de koene mannen, door welke zij volvoerd zal zijn.

»Wij moeten de edele bedoelingen van den Onderkoning en zijnen broeder toejuichen. De keuze van den man, welke aan het hoofd der wetenschappelijke expeditie zal staan, geeft grond om te hopen dat zij verwezenlijkt zullen worden, en wij verblijden ons reeds in de gedachte dat een sedert den tijd van Herodotus onopgelost raadsel door onze eeuw zal worden verklaard."

ENGELAND.

LONDEN, 11 Maart. In de zitting van het Lagerhuis op gisteren, heeft Sir B. Lytton Bulwer verklaard, dat hij na het Paaschfeest de aandacht van het Huis zou vestigen op het geschil met de Regering der Unie betreffende Centraal Amerika.

In het Hoogerhuis heeft lord Granville, ten gevolge der aanmerkingen van lord Ellenborough, dat de overgelegde stukken betreffende Kars, niet volledig zijn, beloofd, dat hij dienaangaande onderzoek zou laten doen.

— Gisteren avond deelde lord Palmerston in het Hoogerhuis de juiste woorden eener telegrafische depêche mede van den minister van Oorlog aan generaal Simpson, waarover dezer dagen veel gesproken is. De depêche zou o. a. in het oorspronkelijke geluid hebben: »ik beveel Dowb. in uwe aandacht, of wel draag zorg voor Dowb." Generaal Simpson, die hier niets van begreep, verkeerde in de veronderstelling dat Dowb, een russisch fort of stelling was, en zocht er onvermoeid naar, tot dat hij eindelijk om opheldering vragen moest, als wanneer Dowb. bleek, door eene nalatigheid in het telegraferen, de verkorting van Dowbiggins te zijn. Nu is Dowbiggins een neef van lord Panmure, minister van Oorlog. Het publiek zag in deze aanbeveling een nieuw misbruik van invloed en beschuldigde den minister zelfs dat de verkorting Dowb. geene fout, maar eene opzettelijke vermomming was. Het gouvernementsblad de *Globe* sprak daarop de zaak tegen, als zijnde verkeerd voorgesteld. De ware woorden der depêche waren, volgens hetgeen lord Palmerston verklaarde: »Ik beveel u Dowbiggins aan *indien hij bekwaam is en zoo er eene plaats vakant is*," welk laatste trouwens wel vereischt zou worden, ook zonder bijvoeging daarvan door lord Panmure. En reeds dadelijk is geantwoord op die depêche: »De Russen hebben gisteren onze verschansingen aangetast; Dowbiggins en zijne manschappen hebben zich onderscheiden." Hoe goed had lord Panmure dus het oogenblik gekozen tot verdere bevordering van zijnen neef, die in een jaar reeds verscheidene rangen doorloopen had.

— De berlijnsche korrespondent van den *Times* berigtte onlangs, dat de russische admiraliteit eene aanschrijving tegen de officiëele leugentaal" had uitgevaardigd; thans deelt hij den tekst van dat stuk mede. Het is een brief van den groot admiraal, Grootvorst Konstantijn aan den vice-admiraal von Wrangel, gedagteekend den 7den December ll., en onder anderen het volgende inhoudende:

»De overgroote menigte formaliteiten, bij ons in gebruik, belemmert den gang der administratie en dient om de officiëele logentaal, die bij ons zoo veel voorkomt, te bemantelen en voor straf te beschutten. Leest men de officiëele rapporten, dan ziet men overal vooruitgang; maar wanneer men scherper toeziet, het ware van het valsche en het half ware scheidt, dan kan men zelden bepaaldelijk zeggen dat men iets gevorderd is. Onder de schoonschijnende oppervlakte schuilt bederf. In onze officiëele bescheiden is geen plaats voor de waarheid; zij verdwijnt en verstikt onder den omslag van den ambtelijken schrijftrant; en waar is de man welke ambtshalve die stukken moetende lezen, de waarheid daaronder weet te vinden?

»Ik verzoek uwe excellentie deze waarachtige opmerking mede te deelen aan alle ambtenaren van het ministerie van Marine, die met het eind des jaars rapporten moeten opmaken. Zeg hun, dat ik in die rapporten geene lofspraken verlang, maar waarheid, en bovenal eene opregte en grondige aanwijzing van de gebreken en verkeerdheden in elken tak van administratie. Zeg hun verder, dat ik alle rapporten, in welke ik *tusschen de regels* moet lezen, zonder uitzondering zal terugzenden.

»Ik verzoek uwe excellentie een afschrift van dezen brief aan al de bedoelde ambtenaren mede te deelen."

— Het was sedert lang erkend dat in Engeland niet genoegzaam voor de veiligheid van personen en goederen gezorgd, en de politie door de plaatselijke besturen niet behoorlijk uitgeoefend werd. Hierom is door het gouvernement eene wet voorgedragen strekkende om de politie in Engeland en Wales door het toezigt en de bemoeijingen der hooge regering te verbeteren. Deze voordragt is, in en buiten het Parlement levendig bestreden, als eene inbreuk op de regten der plaatselijke besturen en een uitvloeisel van den geest van centralizatie. Het gouvernement heeft ter gemoetkoming aan die bedenkingen eenige wijzigingen in de bill gebragt, maar in de hoofdzaak volgehouden; en in de zitting van het Lagerhuis van 10 Maart is het beginsel der bill met eene aanzienlijke meerderheid (259 tegen 106 stemmen) aangenomen.

Bij de verdediging van het wets-ontwerp betoogde de minister van Binnenlandsche Zaken met nadruk, dat de politie meer dan een plaatselijk belang, dat zij eene rijks-aangelegenheid was, dat het voor alle andere gemeenten gevaarlijk was, indien één gemeentebestuur in zijne zelfstandigheid goedvond de politie te verwaarloozen en alzoo eene wijksplaats voor boosdoeners te openen: dat er derhalve behoefte bestond aan een algemeen en eenvorming stelsel van politie.

— Sir William Codrington heeft in het engelsche kamp in de Krim een dagorder, dd. 25 Februarij, uitgevaardigd, die hier nog al veel opzien gebaard heeft. Hij zegt daarin vernomen te hebben, dat een engelsch dagblad de vestingwerken van Kertsch naauwkeurig beschreven had. Hoe verouderd en onnaauwkeurig echter de beschrijving ook zijn moge, kan zij toch ten voordeele des vijands dienen; al verbeeldt zich de schrijver ook dat dergelijke schetsen in het belang en tot inlichting van het engelsche volk kunnen strekken. Het engelsche volk heeft te veel gezond verstand om te wenschen, dat de belangen des legers door een gedachteloos dagblad-korrespondent of iemand anders, die zich gedrukt wil zien, verraden worden.

In die dagorder geeft de opperbevelhebber verder aan generaal Vivian den last, den daaraan schuldigen persoon gevangen te nemen en zonder verdere pligtplegingen weg te zenden, als wanneer hij gelooft, dat eene soortgelijke dwaasheid niet meer zal plaats vinden.

De *Times* maakt zich over deze dagorder van den generaal weer zeer vrolijk. Volgens hare verzekering kan zij zich niet herinneren, dat ooit een blad eene beschrijving der vestingwerken van Kertsch openbaar heeft gemaakt, en, zegt zij verder, de zaak is ook à priori onwaarschijnlijk. Alleen een officier, geen dagblad-korrespondent, heeft de middelen, de gelegenheid en genoeg zaakkennis om zulk eene indiskretie te begaan, en het is blijkbaar, dat sir William die den wapenstilstand moede is, den voorjaarsveldtogt met eene operatie tegen de drukpers wil beginnen.

— Den 22 Februarij had te Philadelphia eene groote nationale bijeenkomst van de amerikaansche partij plaats, bij welke gelegenheid de kandidaten der *Know Nothings* voor het prezidentschap en het vice-prezidentschap der Unie werden te berde gebragt. Voor het eerste is de ex prezident Fillmore en voor het laatste de heer Andrew Jackson Donelson, als de meest geschikte personen genoemd. Eene scheuring had echter tusschen de partij zelve plaats, en de noordelijke partij heeft daarop eene bijzondere bijeenkomst gehouden. Het geheele aantal kan-

didaten voor het presidentschap, wier verdiensten als zoodanig geroemd zijn, bedraagt thans meer dan 20.

— Per *Canada* wordt nog gemeldt, dat men van de *Pacific* tot dusverre niet het minste spoor ontdekt heeft De tot hare opsporing uitgezondene stoombooten *Arctic* en *Alabama* zijn onverrigter zake teruggekeerd. Zij hebben noordwaarts van Kaap Race niet kunnen komen, tengevolge van de ontzettende massa ijsvelden. Het gevoelen, dat de *Pacific* tusschen ijsbergen vergaan is, wint van dag tot dag al meer veld,

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 13 Maart, Heden heeft de lijkplegtigheid van den heer v. Hinkeldey onder een ontzettende volkstoeloop en diepe ontroering plaats gehad. De Koning is in het sterfhuis de laatste eer aan den ontslapenen gaan bewijzen.

De *National Zeitung* en *Volkszeitung* zijn gisteren in beslag genomen, wegens het opnemen van artikelen, betreffende het duel van den heer Hinckeldey.

— Men wil weten dat de prezident minister von Manteuffel Pruissen op de parijzer konferentiën zal vertegenwoordigen.

— Uit Kopenhagen schrijft men, dat de russische gevolmagtigde op de Sondtol konferentie den 2den Feb. heeft verklaard gemagtigd te zijn tot de verzekering, dat behoudens de berekening der sommen, het russische gouvernement zich met de drie hoofdstellingen door de deensche regering medegedeeld, vereenigde. Later verklaarde hij genoegen te nemen met de hem voorgelegde cijfers. Deze drie hoofdstellingen waren, dat de billijkheid eener aflossing erkend werd; dat de schadeloosstelling voor den tol, wat de schepen aangaat, naar de vlag, en die betreffende de lading, voor de eene helft naar de goederen die de Oostzee binnen, en voor de andere helft voor de goederen, die daaruit worden gevoerd, zou worden berekend.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND,

AMSTERDAM, 14 Maart.

BEVALLEN (11 Maart): J. E. Prinsen, geb. de Jel, D. — (12 Maart): J. Albrecht, geb van Zameren, Z.

OVERLEDEN (9 Maart): H. C. G. Engelberts, wed. C. J. Bloys van Treslong, 65 j. A. A. Nancelle, 22 j.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 29,05	a —	Pruissische	f	34⅜	a —
Napelsche	26,60	„ —	Spaansche		2,39	„ —
Div. in 2St.	11,90	„ —	Hamb. Russ.		35	„ —
Eng. Russen	11,90	„ —	Russ. in Z. R.		36 1/16	„ —
Deensche	56	„ —	„ Pap. „		—	„ —
Belgische	56	„ —	Pools. in Fl.		26⅞	„ —

Nat. Met. f 29.90. Portug. f 11.90.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,80	a	9,90
Oude Gerande Dukaten	„ 5,55	„	5,65
Wigtige Souvereinen	„ 11,90	„	12,—
„ Pistolen	„ 9,60	„	9,70
Stukken van 20 Francs	„ 9,40	„	9,50

Baren Goud en Specien à f 1442,60 per Ned. ℔ fijn 11½ à 12 pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	f 2,55	à	2,60
Stukken van 5 Francs	„ 2,33	„	2,36
Brabandsche Kroonen	„ 2,65	„	2,70
Fransche	„ 2,70	„	2,75
Pruissische Daalders	„ 1,74	„	1,77
Zilver 1000 à 980	f —,—	à	—,—
„ 900 „ 700	„ 104,20	„	104,70

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 13 Maart. Belg. leen. 2½ pc. 55¼, Obligatiën 3 pc. —; id. 4½ pc. 95⅝; Spanje 1—3 pc. 24 15/16; Binnenl. 3 pc. 39⅝; Romeinen 5 pc. 87; Oostenrijk Metall. 5 pc. 84; id. Nat. 5 pc. 84⅛.

PARIJS, 13 Maart. Fransche 4½ pc. 94.—; 3 pc. 73.25; 3 pc. Spanje 39; id. 1¼ pc. —; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 87¾.

LONDEN, 13 Maart. Consols 92⅛, 3 pc. Spanje buitenl. 44; 1½ pc. dito 24⅝; Comité-Bewijzen 4⅝; Passive 7⅝. 5 pc. Rusl. 102⅝; 4½ pc. dito 92; 4 pc. Holl. 95; 2½ pc. id. 63½; 5 pc. Sardinië 90½, Brazilië 101; 4½ pc. Peru 79; Gren. uitg. 6⅞; id. werk. 21; 3 pc. Mexiko 20; Turkije —; 4 pc. Portugal 45; Ecuador —; Wissel op Amst. —.—.

WEENEN, 13 Maart. Met. 5 pc. 84¼; id. 4½ pc. 74; Bank-Aktien —; Wissel op Londen 10.05, Amst. —; Parijs 120¼; Goud 8½, Zilver 3¼; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 10 Maart. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland 104⅝; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 23½; Parijs 80 7/12; Amst. 142½; Weenen —; Petersburg 104½.

HAMBURG, 13 Maart. Spanje 1½ pc. 37⅝; id. 3 pc. 23½; Rusl. 5 pc. 98⅝; 3 pc. Mexikanen 11¾; 5 pc. Sardinië 85⅞; Wissel op Amst. —.—; Londen kort —.—; Weenen —.—.

FRANKFORT, 13 Maart. 5 pc. Met. 84¼; 1 pc. Spanje binnenl. 24⅛; id. 3 pc. 38⅝; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	pCt.	12 Maart 4½ u. gebl.	13 Maart 4½ u.			gebl.
Nedert., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	63 5/16	63 5/16	à	63 5/17	63 5/16
Dito Dito	3 „	75½	75⅝	„	75½	
Dito Dito	4 „	93½	93⅝	„	93 15/16	93⅝
O. I. Leening 1844	4 „		93⅛	„	93 5/16	
Amortis. Syndik.	3½ „	89⅞	90	„		
Handel-Maatschappij	4½ „			„		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ „	99⅜		„		
„ Holl. Spoorw.-M.	„			„		
Obligatiën	4½ „			„		
Maatschappij van Weld.	4 „			„		
Aand. Ned. Bank	„			„		
België	4½ „			„		
Dito bij *Rothschild*	2½ „			„		
Frankrijk, Obligatiën	3 „			„		
Spanje, Onbep. Stukken	1¼ „	24½	24⅝	„	25	24 15/16
Dito	3 „	43¾	44⅝	„	45	45
Dito Binnenl. à 6/m.	3 „	39½	39¾	„	40	40
Coupon-Bewijzen		4⅝	4⅞	„	4 15/16	
Amortisable Schuld		7¼	7 5/16	„	7 9/16	7½
Portugal, te Londen	3 „	45¾	45⅞	„	46¼	46⅛
Dito Uitgestelde				„		
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5 „	101⅞	101½	„		
Dito Dito 1828 en 1829	5 „	101	101	„		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 „	88¼		„		
Dito	4½ „		92	„		
Dito bij *Hope*	4 „	81½	81⅝	„		
Dito bij *Stieglitz en Co.*	4 „	80⅝	81	„		
Dito bij id. 5de Serie	4 „			„		
Certifikaten te Hamburg	5 „			„		
Inschrijving in Assignat.	6 „			„		
Certifikaten van dito	6 „	63⅛	63¾	„		
Polen, Certifikaten	4 „	76 13/16	76⅞	„		
Dito Aand. met Lot. fl. 500				„		
Oostenrijk, Metalliek	5 „	80¼	80¾	„	81 1/16	81
Dito Nationale	5 „	81	81½	„	81¾	81 9/16
Dito Nieuwe 1847	2½ „	41	41 7/16	„	41 11/16	41⅝
Dito 1851 en 1852	2½ „	41	41 7/16	„	41 11/16	41⅝
Dito Nieuwe	5 „	85 11/16	86⅛	„	86½	86¼
Dito 1854	5 „	85 13/16	86⅛	„	86½	86¼
Ween. Bank bij *Goll en Co.*	5 „			„		
Dito	4 „	65⅛		„		
Aand. met Loting fl. 250	„	404		„		
Nieuwe dito 1854	f	339	243	„	245	
Pruiss. Aand. 1854	3½ „			„		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.				„		
Dito Orig.				„		
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 „			„		
Sardinië	5 „			„		
Denemarken, Leen. te Lond.	3 „			„		
Louisiana bij *Hope*	5 „			„		
Braziliën	5 „	98¼	98¼	„		
Dito 1843	4½ „			„		
Mexiko	3 „	19 11/16	19⅝	„	19 11/16	
Dito Onbepaalde	3 „	19⅜	19½	„	19 9/16	
Peru	4½ „	79	78⅞	„		
Grenada, à £ 100	2⅜ „	20 15/16	21	„	21 1/16	
Dito Uitgestelde			7	„	7⅛	
Ecuador à £ 100		3 11/16	3¾	„		
Venezuela, à £ 100	4½ „		27¼	„		
Dito Uitgestelde	1½ „			„		
Grieken, te Londen	5 „			„		

N. 5 pc. Stiegl. 90; O. 88⅞; Gren. onb. 20⅞, 21, 20⅞; Ecuad. onb. 3¾; N. 14⅝, 15; Credit A; f 260, 270, 260; O. B. A. f 1270, 1275; Fr. O. Sp. Hope f 140; Landw. 4⅞, 15/16.

De beurs verkeerde over het algemeen in eene willigere stemming, en werden op nieuw belangrijke partijen oostenrijksche en spaansche fondsen van de markt genomen. De overige binnen- en buitenl. fondsen prijshoudend, met uitzondering der mexikaansche, die tot verlaagde koers werden afgegeven.

Koers van het Geld: Beleening 4½ pCt., Prolongatie 4½ pCt., Diskonto 4 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55⅞	Livorno	2/m	f 39
„	zigt	„ 56¼	Napels	„	„ 87
Bordeaux	2/m.	„ 55⅞	Petersburg	„	„ 1.78
„	zigt	„ 56⅛	Weenen	6 w.	„ 34
Madrid	3/m.	„ 243	Augsburg	„	„ 35½
Cadix	„	„ 243	Frankfort	„	„ 98⅝
Seville	„	„ 242	Hamburg	2/m.	„ 34 15/16
Bilbao	„	„ 242	„	zigt	„ 35¼
Lissabon	„	„ 41½	Londen	2/m.	„ 11,82½
Porto	„	„ 41½	„	zigt	„ 11,97½
Genua	2/m.	„ 45⅝	Rotterdam		„ ⅛

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 13 Maart.

AFLOOP DER VEILING van 56,272 Kranjangs en Kanassers JAVA SUIKER, gehouden door de Nederlandsche Handelmaatschappij, den 13den Maart 1856.

AVARIJ-PRIJZEN,

IN AFZONDERLIJKE KWALITEITEN.

Veiling 13 Maart. Goed, mooi en fraai. Ligt Bruin No 6. 20 Kranj., No 7. 83 kranj. f 32½, 8. 389 krj. f 33½. Blond of Geel No 9. 386 Kranj. slap f 33, 10. 1733 krj. f 34½, 11. 2652 krj. f 35. Grijs No 12. 2487 krj. f 35½, slap f 34, 13. 1360 f 36. Half Wit No 14. 1044 krj., f 37, slap f 34¾, 15. 8590 krj., f 37½, slap f 37¼. Wit No 16. 16098 krj. f 38¼, slap f 37¼, 17. 10418 krj. f 39¼, slap f 37¾, 18. 4789 krj. f 40¼, slap f 38¼, 19. 1128 krj. f 42, 20. 122 krj.

Veiling 22 Nov. Goed, mooi en fraai. Bruin No 5 f 40. No 6. f 40½, 7. f 41, 8. f 41⅜, 9. f 42¼, 10. f 43, 11. f 43½, 12. f 44, 13. f 44½, 14. f 45, slap f 43½, 15. f 46, slap f 44¼, 16. f 47, slap f 45¼, 17. f 47½, slap f 45¾, 18. f 48¼, 19. f 48¾, 20. f 49½.

Gisteren zijn uit de eerste hand alhier afgedaan 3025 balen Java Rijst ex *Revenue*.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 13 Maart. Rogge. Verkocht: 141/2 ℔ Libau f 353 6/w — Moutwijn f 19,—; Jenever f 24,50; Amst. Proef f 25,75 ... Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

DELFT, 13 Maart. Boter: eerste kwaliteit f 60 a 62; tweede dito f 58 a 59.

ANTWERPEN, 13 Maart. *Koffij*. De vraag voor Braziel. houdt aan doch de eerste hand laat niet los.

Graanmarkt gesouteneerd zonder merkbaren omgang. Zeeuwsche blanke Tarwe met f 17½ a ¾ voor Pruissen per 80 kilo betaald. Disp. Rogge (Inl.) bedong f 11⅛ a 11⅝: Amer. disp. f 12 per 70 kilo 1a Amerik. med. met per fr. 45 vaatje betaald — Van *Katoen* zijn 2000 balen Louisiana in loco en 373 balen do zeilend verkocht.

HAMBURG, 11 Maart. Van *Koffij* zijn sedert 8 dezer 2500 balen Rio en Santos van 4½ a 5⅜ sch. verkocht.

Ruwe Suiker vast doch zonder handel. Van *Geraffineerd* do. gingen tot vorige prijzen vrij aanzienlijke partijen af

Colra-olie vast, op Mei 31½, op Oct. 28½, in loco 31¾ mk.

Van *Zink* gingen gisteren 4500 cent. in loco d. 15 mk. af.

Graanmarkt ferm met beperkten handel. *Tarwe* sedert Vrijdag 1 a 2 Th. hooger.

Rogge in loco gesouteneerd. Op 117/118, voor 120 ℔ Deensch werd 152 a 157 Th. en voor 120/124 ℔ Mecklenburger 161 a 165 Th. besteed. Deensche *Gerst* in loco op 110 Th. per 4500 ℔ gehouden. *Raapzaad* disponible 185 a 190 Th.

Advertentiën.

(1884) Bevallen van een *ZOON*, M. T. WEIJMAN, Echtgenoot van

Dr. E. H. G. THIJSSEN.

AMSTERDAM, 13 Maart 1856.

(1874) Op den 9 Maart 1856 overleed, op het Kasteel te Wijchen, in den ouderdom van ruim 61 jaren, onze geliefde Zuster, DOMINICA ALETTA VAN CLARENBEEK, Weduwe van Wijlen den Heer LAMBERTUS VAN DEN BOGAARD, aan de gevolgen eener langdurige ziekte, tijdig voorzien van de H. H. Sacramenten der stervenden.

F. VAN CLARENBEEK,
Pastoor en Deken te Winssen.

(1880) Heden overleed tot onze innige droefheid, in den ouderdom van ruim 68 jaren, onze zeer geliefde Moeder, Mejufvrouw de Wed. J. B. BERENDSEN, geboren NASS, na vroegtijdig voorzien te zijn geweest met de H. H. Sacramenten der stervenden.

DOESBORGH, 12 Maart 1856.
Uit aller naam,
J. W. BERENDSEN.

(1881) Heden overleed in den ouderdom van 37 jaren, na voorzien te zijn van de laatste H. Sacramenten der Kerk, de Wel-Edel Gestrenge Heer GERARDUS MARINUS WIJNEN, Lid der Provinciale Staten van Gelderland, Wethouder der stad Culemborg, geliefde Echtgenoot van

CULEMBORG, 12 Maart 1856.
E. A. KENKEL,
Wed. WIJNEN.

(1883) Een Pastoor vraagt tegen 1o Mei aanstaande, tegen goed loon, eene **KEUKENMEID**, goed kunnende Koken en eenig Huiswerk verrigten. Zij die als zoodanig gediend hebben en van goede getuigschriften voorzien zijn adresseren zich met *franco* brieven onder lett. A. bij P. J. VAN LEEUWEN & ZOON, Papierhandelaren te 's Gravenhage.

WEGENS FINALE KWITERING

Het Magazijn van den ondergeteekende, blijft niet tot 31 Mei, maar slechts tot en met 31 Maart geopend.

(1886)
J. H. JANSEN,
Singel over de Appelmarkt.

(1879) EEN GEHEEL NIEUW, MERKWAARDIG EN ZELDZAAM

PAASCHEI,

met vele kluchtige figuren beschilderd en met vele goede lessen beschreven. Is in alle Boekwinkels te bekomen à 10 Cents, per dozijn 90 Cents.

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN zijn de volgende Boeken verkrijgbaar:

Dienst van de Goede Week en van de Paaschweek. Hollandsch-Latijn, gebonden . . . f 1.40
Officium Hebdomadae sanctae, met noten gebonden, verguld op snee. . . . f 2.50
Idem zonder noten ingenaaid . . . f 1.00
Idem gebonden verguld op snee . . . f 1.60
La semaine sainte, ou l'Office de la quinzaine de Pâques à l'usage de Rome; gebonden verguld op snee f 3.75
Idem in marocco . . . f 3.00
Les Souffrances de N. S. Jésus-Christ, ouvrage écrit en Portugais par le Père Thomas de Jésus et traduit en Français par le Père Aleaume, S. J. 3 vol. . . . f 6.95

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.